

GELENEKSEL ÇALGILARDAN UD'UN MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİNDE KULLANILMASI

Gülçin YAHYA KAÇAR

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fak., Müzik Öğretmenliği
gulcin@gazi.edu.tr

Özet

Geleneksel çalgılardan ud, bir eşlik çalgısı olması, çalarken söyleyebilme kolaylığı, geleneksel müziğin genç kuşaklara öğretilmesi, okul içi sosyal etkinliklerde çalınması, makamsal müziğin yanı sıra tonal müzikte de kullanılması gibi özelliklerinden dolayı müzik eğitiminde etkin bir şekilde faydalanılabilecek bir çalgıdır. Ancak müzik öğretmeni yetiştiren bölümlerde ud'un bu özellikleri göz ardı edilmiştir.

Bu çalışmada, ud'un müzik öğretmenliğinde kullanılabilirliği ortaya konmuş ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ud, ud akordu, geleneksel çalgılar, müzik öğretmenliği.

THE USAGE OF "UD" IN MUSIC TEACHINGS

Abstract

Oud, one of the traditional instruments, can be used actively in music education because it is suitable for accompaniment, easy to play as singing, it is suitable to teach traditional music to young generations, it can be played in social activities and it can be used in tonal music as well as maqam music. However, this features of the oud are overseen by music education departments in Turkey.

In this study, the uses of the oud in music education are discussed and suggestions about this matter are made.

Key Words: Oud, tuning the oud, traditional instruments, music education.

1. Giriş

1924 yılında Türkiye'nin ihtiyacı olan müzik öğretmenini yetiştirmek, müzik eğitimine ve müzik kültürüne yön vermek amacıyla kurulan Musiki Muallim Mektebi bugün Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı adıyla eğitimini ve öğretimini sürdürmektedir. 1977 yılından sonra müzik öğretmeni yetiştiren bu kuruma yenileri dahil olmuş, İzmir, İstanbul, Bursa, Konya, Trabzon, Malatya, Erzurum, Burdur, Bolu, Van, Denizli, Niğde, Urfa, Çanakkale, Sivas, Tokat, Muğla, Balıkesir, Aydın gibi illerde açılan bugünkü adıyla Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalları ile müzik öğretmeni yetiştiren kurumların sayısı artmış ve tüm Türkiye'ye yayılmıştır. Yeni kurulan anabilim dalları bu alanda köklü bir

kurum olan Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'nın Batı Müziği içerikli müfredatının tamamına yakını uygulamışlardır. Müziksel İşitme Okuma ve Yazma, Armoni- Konturpuan, Müzik Formları, Şan, Koro, Piyano, Esas Çalgı (Keman, Viyola, Viyolonsel, Yan Flüt, Obua, Klarinet), Yardımcı Çalgı (Blok Flüt ailesi, Yan Flüt, Obua, Klarinet, Piyano, Şan), Orkestra, Müzik Tarihi gibi dersler 1936¹, 1969-70, 1977-78², 1981-82³, 1997-98 yılları müzik bölümü müfredatlarında eğitimi-öğretimi yapılan dersler olmuştur.

1978 yılında (Musiki Muallim Mektebinin kuruluşundan tam 54 yıl sonra) müzik öğretmeni yetiştiren eğitim kurumlarında geleneksel çalgıların öğretimine kısmen başlanmıştır. Sadece “Ana Çalgı Bağlama” adındaki ders ile sınırlı tutulan geleneksel çalgı öğretimine 1987 yılında kurulan Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü'nde ud, kanun, ney gibi çalgıların öğretimi ile bir çeşitlilik getirilmiş, geleneksel çalgılar müzik öğretmeni adayları tarafından öğrenilmeye başlanmıştır

Elli yılı aşkın bir süre Batı Müziği eğitimi ve öğretimi ile yetiştirilmeye çalışılan müzik öğretmeni adayları için müfredatlarda neredeyse hiç yer almayan geleneksel müzik türleri ve ona bağlı olarak geleneksel çalgıların kullanılması, meslek hayatlarında zorunluluk arz etmiştir. Mezuniyet sonrası ülkenin dört bir yanına dağılan müzik öğretmenlerinin görev yaptıkları okullarda, sosyal etkinliklerde, özel günler ve milli bayramlarda Geleneksel Türk Müziği koroları kurmalarının, faaliyetlerde bulunmalarının istenmesi, müzik öğretmenlerini ülke gerçekleri ile karşı karşıya bırakmıştır. Anadolu'da müzik deyince akla ilk gelenin türkü, şarkı, zeybek, uzun hava olması, çalgılardan bağlama, ud, kanun çalınması, müzik öğretmenlerinin bu alanları da bilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Eğitimini almadıkları, bu yüzden de yeterli donanıma sahip olmayan ancak öz kültürlerine ait bir müzik olması nedeniyle kulak dolgunluğu olan müzik öğretmenleri, kendi gayretleriyle daha sonradan geleneksel müzikleri ve çalgıları öğrenmek durumunda kalmışlardır.

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda Geleneksel Türk Müziği, Batının çoksesli müziğine karşı, tek sesli bir müzik olması nedeniyle öğretilmeye değer bulunmamıştır. Bu yüzden makam, usul, repertuar açısından zengin bir hazine olmasına rağmen okul ortamına sokulmamış, geleneksel müzik eğitimi almamış çoğu müzik eğitimcileri tarafından da ilkel ve yoz müzik olarak düşünülmesi nedeniyle okul eğitiminde kullanılmamıştır. Diğer taraftan sekiz yıllık öğretimde ve lisede adapte şarkıların öğretiminden öteye gidilemeyen müzik dersleri, gençliğe sevdirelememiş, derse ilgi çekilememiştir. Müzik dersi , matematik, fizik, kimya gibi başka derslerin işlendiği, test sorularının çözüldüğü ders olma durumunda kalmış,

¹ Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü Müfredat Programı, Maarif Matbaası, Ankara 1941, s 189-193.

² MEB Tebliğler Dergisi, C.33, S. 1609, Ankara 1970, s.231-236.

³ MEB Yüksek Öğretmen Okulları Programları , Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1981, s.160-172

öğrencinin katılımı sağlanamamıştır. Öğrencilerin ilgisini çekmek, müzik dersini daha verimli kılmak amacıyla yapılan “Nasıl bir müzik öğretmeni yetiştirilmeli?” konulu sempozyumlar, paneller de bu süreci değiştirememiştir.

Oysa ki doğduğu andan itibaren ninnilerle dünyaya gelen ve gözlerini açtığı anda, kendi makamsal müzikleriyle, sosyal çevresiyle zaten tanışmış olan çocuklara ve gençlere çevreden evrene yaklaşımıyla geleneksel müzik kültürünü vermek, müziği, dolayısıyla sanatı sevdirmek daha kolay olmaktadır. Müzik kültürü, müzik zevki, müzik beğenisi açısından yeterince donatılmayan, kaliteyi yakalayamayan ve seçici olamayan çoğu gençlik ile ülkenin kültürel kalkınmasının birbiriyle son derece bağlantılı olduğu da bir gerçektir. Gençlik kendi sosyal, kültürel ve ekonomik düzeylerine göre müzik beğenisinde yalnız bırakılmıştır. Bu durum da Türk gençliğinin müzik tercihlerini etkilemiştir. Gençlik büyük ölçüde pop müziğine yönelmiş 2003 yılında Anca Gidersin, Cıvciv Çıtırım adlı şarkılar arasında en çok dinlenen albümler olmuştur⁴.

Sosyal, kültürel ve siyasi açıdan bakıldığında müzik eğitimi üzerine geliştirilen politikaların geleneksel kültürden çok uzak olduğu görülmektedir. Geleneksel çalgıların eğitim ve öğretimdeki estetik, kültürel işlevleri müzik eğitimi politikalarında göz ardı edilmiştir. Öğrencilerin müzik zevklerini geliştirmede ve onların kaliteli bir müzik anlayışı kazanmalarında okulda verilecek geleneksel müzik öğretiminin önemi de dikkatlerden kaçmıştır. Bu yaklaşımların bir uzantısı olarak müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda diğer geleneksel çalgılar gibi ud ‘dan da gerektiği şekilde faydalanılmamıştır.

Geleneksel çalgılardan ud’un müzik öğretmenliğinde kullanılması konusunda daha önce yazılmış akademik bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmada Geleneksel Türk Müziği Çalgıları içerisinde ayrıcalıklı bir yere sahip olan ud ‘un müzik öğretmenliğinde neden ve nasıl kullanılması gerektiği konusundaki görüşler ortaya konacaktır.

2. Ud müzik öğretmenliğinde neden kullanılmalıdır?

Müzik öğretmenlerinin derslerini etkili bir şekilde işlemesine yardımcı olacak en etkili araç çalgısıdır. Çalgı kullanımı derslerin verimli, anlaşılır, zevkli, kalıcı olmasını sağlamakta, müziği sevdirmektedir. Çalgı, derslerin verimli işleniş açısından didaktik bir araçtır. Öğretmenlerin kendilerini kabul ettirmelerinde, yeterliliklerinin ifadesi için de çok önemlidir. Müzik öğretmeni çalgısını sınıfta öğrencilere solfej yaptırırken, eşlik ederken, şarkıyı öğretirken ya da dinleti yaparken kullandığı gibi bir müzik ve sanat kültürünün oluşmasında da kullanılmaktadır.

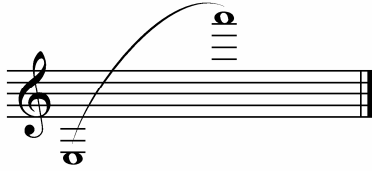
⁴ Kuyucu, M., Pop İnfılakı, Kar Yayınları, İstanbul, 2005, s.167.

Geleneksel Türk Müziği çalgıları içerisinde ayrıcalıklı bir yere sahip olan ud, kökleri M.Ö 8. yüzyıla kadar uzanan⁵ ve popülerliğini günümüze kadar taşımış olan büyük bir müzik kültürünün temsilcilerindedir. Diğer geleneksel çalgılara olduğu gibi uda da geleneksel müzik mirasının genç kuşaklara aktarımını sağlayacak misyon ve vizyon yüklenmiştir. Küreselleşen dünya düzeninde yok edilmeye çalışılan geleneksel kültürlerin koruyucularından biri olan eğitimcilere, geleneksel müzik kültürünün korunmasında da müzik eğitimcilerine önemli roller düşmektedir. Bu süreç içerisinde geleneksel çalgılardan udun, Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği ile bir bütün olan Geleneksel Türk Müziği'nin yeni nesile öğretiminde kullanılacak fonksiyonel bir çalgı olması bakımından müzik öğretmenlerince kullanılması kaçınılmaz görülmektedir. Ud, Geleneksel Türk Müziği'nin ve Türk kültürünün Türk gençliğine tanıtılmasında önemli katkılar sağlayabilecek çalgılardan biridir.

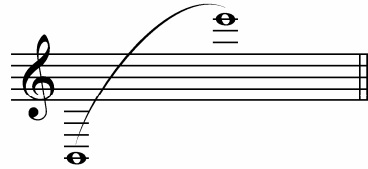
Ud, perdesiz bir çalgıdır. Bu özelliğinden dolayı her türlü müziği icra etmek için geniş imkan sağlamaktadır. Geleneksel Türk Müziği, Batı Müziği, Doğu Müziği, çoksesli ya da tek sesli bir müzik, bir çocuk şarkısı ya da gençlik marşı ud ile icra edilebilmektedir. Tıpkı 1936 yılından itibaren müfredatta yer alan Esas Çalgı Dersi'ndeki keman, viyola, çello perdesiz çalgılarıyla icra edildiği gibi. Ancak aynı müfredatta yer alan Piyano, Yan Flüt, Obua, Klarinet, Blok Flüt ailesi, daha sonradan müfredata alınan Gitar, Orf çalgıları gibi çalgıların bu özelliklere sahip olmadığı ve her türlü müziği icrada yetersiz kaldıkları görülmektedir. Üfle-meli çalgı olup şarkı söylemeyi engellediği, geleneksel müziklere ait ses aralıklarının çıkarılmadığı, taşınamazlığı, akord zorluğu, okullarda bulunmayışı gibi pek çok nedenden dolayı bu çalgıların müzik öğretmenliğinde kullanılmadığı bilin-mektedir. Buna rağmen öğretimine devam edilmektedir.

Ud üçbuçuk oktavlık geniş bir ses alanına sahiptir. Bu her yaş grubunda yer alan (okul öncesinden - lise sona kadar) öğrencilerin ses sınırını kapsayacak özelliktedir. Aşağıda udun ses sınırları Geleneksel Türk Müziği ve Batı Müziği Akord sistemine göre gösterilmiştir:

Türk Müziği Akort Sisteminde

Batı Müziği Akord Sisteminde

⁵ Can, C., Tarih İçinde Ud , Milli Folklor Dergisi, S.16, Ankara,1995, s.8-16.

Müzik öğretmeni udu eşlik çalgısı olarak hem kendisine hem de sınıfa eşlik ederken kullanabilmektedir. Öğretmen şarkısını söylerken udunu da çalabilmektedir. Eserin gerektirdiği özelliklere göre ana ezgiyi çalarak ya da ud ile ritm vererek, akorlar kullanarak şarkıya eşlik edilmesi mümkündür. Ud'un davudi, duygulu, etkileyici ses tınısına sahip olması dersin etkili bir şekilde işlenişine katkı sağlayacaktır. Öğrencinin derse, müziğe olan ilgisini arttıracaktır. Öğretim süresince çocukların tanıştıkları tek çalgı Blok Flüt olmuştur. Bu derse ilgiyi ve sevgiyi azaltmış, monotonluk yaratmıştır. Özellikle lise döneminde eğitim gören ergen çocukların Blok Flüt çalmadaki tepkileri ve isteksizlikleri hep göz ardı edilmiştir. Bu müzik derslerinin ciddiye alınmama nedenlerinden biri olarak da gösterilebilir.

Kültür Bakanlığı, TRT gibi devlet kurumlarının son yıllarda yapmış olduğu Geleneksel Türk Müziği Çocuk Şarkıları Beste Yarışmaları ile daha da zenginleşen çocuk şarkıları repertuarı hem Geleneksel Türk Müziğinin tanıtılması hem okul müzik eğitiminde kullanılması için dağarcık oluşturmasında önemli rol oynamaktadır. Bu repertuarların öğrencilere öğretilmesinde, makam anlayışının ve duyusunun oluşturulmasında, basit nazari bilgilerin verilmesinde geleneksel çalgı udun kullanılması etkili olacaktır. Öğrenciler için karmaşık olabilecek nazari bilgilerden ziyade günümüzde en çok kullanılan makamların⁶ (Hicaz, Hüseyinî, Rast, Segâh, Sabâ, Nihavend gibi) algılanmasında, basit şarkı ve türkülerin öğretilmesinde ve en doğru şekilde aktarılabilmesinde faydalanılacak bir çalgıdır.

Okul içi etkinliklerde, sosyal aktivitelerde, özel günlerde ve milli bayramlarda oluşturulan korolarda, verilen konserlerde yer alabilen, kimi zaman tek başına bir koroya eşlik edilebilen kimi zaman da pek çok farklı çalgıyla birlikte çalınabilecek bir çalgıdır.

Müzik dersine ayrılan süre düşünüldüğünde zamanı daha verimli kullanabilmek ve müzik yapmaya daha fazla zaman sağlamak açısından udun akordunun kolay ve çabuk yapılabilmesi önemlidir. Tel sayısının azlığı da akord yapılmasını kolaylaştırmaktadır.

Ud, müzik öğretmenlerinin kolayca taşıyabileceği, ülkenin her köşesinde temin edebilecekleri standart ölçülere sahip bir çalgıdır.

2. Ud müzik öğretmenliğinde nasıl kullanılmalıdır?

Müzik öğretmeni Geleneksel Türk Müziğine örnek olarak dersinde işleyeceği makama göre uygun bir şarkıyı seçmelidir. Ud ile çalıp-söyleyeceği bu eser sınıfın düzeyine uygun, öğrencilerin müzik zevkini ve bilgisini geliştirecek niteliklere sahip olmalıdır. Eski dönemlere ait olup, günümüze kadar gelebilmiş ve o grubun yaş seviyesine hitap edebilecek bir eser makam, usûl ve bestecisine ait kısa

---

⁶ Sağer., T., Okul Müzik Çerçevesinde Geleneksel Türk Sanat Müziği Makam Sistemi Üzerine Bir İnceleme, Gazi Üniv. Fen Bil. Ens., Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1998, s. 2

bilgilendirmelerle ud eşliğinde öğretilir. Makam usul ve besteciye ait verilecek kısa bilgiler sayesinde öğrenci kültürel ve tarihi kimliğini tanımada aydınlatıldığı gibi müzikal açıdan da geliştirilmektedir. Eserle ya da besteciyle ilgili bir anı, özellik, hikaye anlatmak öğrencilerin ilgisini çekmek açısından da faydalı olacaktır. Aşağıda Kaptanzâde Ali Rıza Bey'e ait Hicaz makamındaki "Efem" adlı şarkının müzik öğretmeni tarafından ud ile nasıl öğretileceği anlatılmıştır:

Öğretmen Hicaz makamı dizisini tahtaya yazar. Dizi ud ile çalınır daha sonra öğrencilerden diziyi ud eşliğinde "Na" hecesiyle ve notalarıyla söylemeleri istenir. Hicaz dizisi aşağıda gösterilmiştir:

Öğretilen olan şarkının notaları sınıfa dağıtılır. Şarkı notası üzerinde makamın özellikleri (durak, güçlü, aldığı değiştirici işaretler, bölümleri vb.) anlatılır. Hicaz makamına ve şarkıya duyuşu alıştırmak için ud ile şarkının tamamı çalınır ve öğrencilerin notayı takip etmeleri istenir. Daha sonra öğretmen tarafından ud eşliğinde şarkının baştan sona solfeji yapılır ve şarkının sözleri söylenir. Dersin süresine göre kulak dolgunluğu olması açısından şarkı öğretmen tarafından birkaç defa söylenebilir . Şarkının önce zemin sonra nakarat daha sonra da meyan bölümleri öğrencilere tekrarlatılarak kulaktan öğretilir. Şarkının zemin bölümü ud eşliğinde önce öğretmen sonra öğrenciler tarafından tekrarlanır. Diğer bölümleri de aynı şekilde öğretilir. Sınıfta monotonluğu yok etmek, ilgiyi artırmak için öğrencilere solo yaptırılır ya da kız öğrencilere ve erkek öğrencilere gruplar halinde söylenir. Aşağıda Kaptanzâde Ali Rıza Bey'e ait Hicaz makamındaki "Efem" şarkısının notası görülmektedir.

EFEM

Usulü: Sofyan

Kaptanzâde Ali Rıza Bey

§

ARANAĞME

ZEMİN

E ğil mez ba şı gi bi gök ler bu lut lu e fem

dağ lar yol da şın gi bi san na ne mut lu e fem e fem

NAKARAT

oy nat ya sın cep ke nin (SAZ) yan sın gü neş ten te nin §

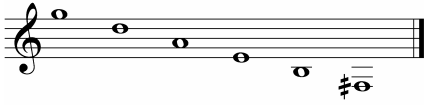
gün se nin şen lik se nin bay ra mın kut le e fem e fem

Eserin ve sınıfın ses alanına göre hangi akorttan çalınacağına öğretmen karar vermelidir. Türk müziğinde yerinden çalındığında Bolahenk yada dört ses pestten çalınıp söylendiğinde Kız Neyi akordu adını alan düzenler öğrenciler için uygun olmaktadır. Farklı Türk Müziği çalgıları ile birlikte yapılacak bir etkinlikte, örneğin bir koro konserinde çalgıların tamamı gelenekte kullanılan Türk Müziği akort sistemine göre çalmaktadır. Aşağıda udun Batı Müziği çalgılarıyla birlikte çalındığı zaman nasıl kullanılacağı anlatılmaktadır.

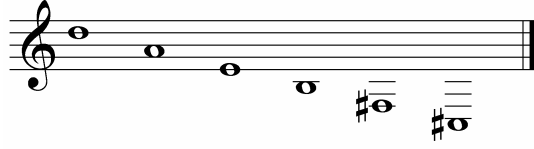
Türk müziğinin tamamen kendine özgü bir akord düzeni bulunmaktadır. Bu akortlar Bolahenk, Sipürde, Müstahsen, Kız Neyi, Mansur, Şah, Dâvut gibi adlar almaktadır. Yerinden, bir ses, bir buçuk ses, dört ses, beş ses, altı ses, yedi ses pestten çalınıp, söylerken traspoze icrada kullanılmaktadır. Geleneksel Türk

Müziğinde notalar sol anahtarına göre yazılmakta, çıkan sesler Batı müziği notalarına göre farklı frekanslarda tınlamaktadır. Batı müziğinde 440 frekanslı ses **La** olduğu halde Türk müziğinde bu frekans **Re** (Neva) notasına denk gelmektedir. Türk müziğinde Ney icracıları dışındaki icracılar sol anahtarında yazılmış notayı gördükleri şekliyle yada gerekiyorsa zihninde transpoze ederek çalarlar. Ayrıca traspoze notası yazılmamaktadır. Ud icrasında “ Bolahenk” (yerinden icra) adı verilen akord düzeni kullanılmaktadır. Bu düzene göre udun akordu ve Batı müziğindeki duyuluşu aşağıda gösterilmiştir:

Bolahenk Düzeninde ud akordu

Batı müziğine göre duyuluşu

Bu durumda bir şarkının ud ve Batı kemanı ile icrasında udun transpoze çalması gerekmektedir. Ud ve kemanın çalacağı bir çocuk şarkısı örneği aşağıda görülmektedir:

Keman

Ud

Ud sol anahtarından yazılmış bir notayı tam dörtlü tizden çaldığında kemanla aynı frekanstaki sesler çıkarmaktadır. Bundan şu sonuca varmak mümkündür: ud çalan bir müzik öğretmeni grup çalışması yaptığında ve batı çalgıları ile çalması gerektiğinde transpoze çalacaktır. Türk müziği geleneğinde farklı akord düzenlerine alışkın olan ve bunun eğitimini almış bir müzik öğretmeni için bir çocuk şarkısı seviyesindeki bir notayı transpoze etmek de zor olmayacaktır.

3. SONUÇ

Sosyal, kültürel ve siyasi açıdan bakıldığında müzik eğitimi üzerine geliştirilen politikaların geleneksel kültürden çok uzak olduğu görülmektedir. Geleneksel çalgıların eğitim ve öğretimdeki estetik, kültürel işlevleri müzik eğitimi politikalarında göz ardı edilmiştir. Bu politikalar yeniden gözden geçirilmelidir.

Kendi kültür ve toplumuna yabancılaşmamış, çatışmalar ve çelişkiler içinde bocalamayan, kendisi ve toplumu ile barışık genç kuşakların yetişmesine yardımcı olmak, kendi öz kültürü ile sanatını ve tarihini , doğru tanımış, bilinçli gençler yetiştirmek, THM bizim ama TSM Arap, Acem, Bizans kökenli! Türünden yanlış ve ön yargılardan kurtulmuş bir öğretime kavuşmak, müzik sanatına geniş bir açıdan ve nesnel bakabilen gençler yetiştirmek, propaganda amaçlı ve maksatlı dış etkilere karşı gençleri doğru bilgilendirmek gereklidir⁷.

Geleneksel kültürün ve müziğin en doğru şekilde genç kuşaklara aktarılabilmesi için geleneksel çalgılar müzik eğitiminde mutlaka kullanılmalıdır. Öğrencilerin müzik derlerinde geleneksel çalgıları görmesi bu çalgılara ilgiyi arttıracaktır. Öğrenciler geleneksel çalgıları çalmak için teşvik edilmelidir.

Geleneksel çalgılardan ud, bir eşlik çalgısı olarak müzik öğretmeni tarafından müzik dersinde verimli bir şekilde kullanılabilir. Ud çalarken şarkıyı söyleyebilmesi öğretmene bir kolaylık sağlamaktadır. Öğretmen hem dersini işleyebilmekte, hem de sınıfa hakim olabilmektedir.

Okul içi sosyal etkinliklerde, milli bayramlarda, özel günlerde oluşturulacak öğrenci korolarında ud eşliğinde konserler verilebilir. Makamsal müziğin yanı sıra tonal müzikte de kullanılması gibi özelliklerinden dolayı müzik eğitiminde etkin bir şekilde faydalanılmalıdır.

Türk müziği makamlarının öğretilmesinde daha etkili bir çalgıdır. Geleneksel Türk Müziği önemli bir çocuk şarkıları dağarcığına sahiptir. Bu repertuarların öğrencilere öğretilmesinde, makam anlayışının ve duyusunun oluşturulmasında, basit nazari bilgilerin verilmesinde geleneksel çalgı udun kullanılması etkili olacaktır. İlköğretimin başlangıcındaki öğrenciler için makam etkisini hissettirecek şarkı dağarcığı oluşturmak sonraki yıllar için bir yatırım olacaktır. Geleneksel Türk Müziğindeki makam ve repertuar zenginliğinden mutlaka istifade edilmelidir.

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki çalgıların öğretmenlikteki kullanılabilirliği tekrar gözden geçirilmelidir. Müzik öğretmenleri geleneksel çalgılardan birini mutlaka çalabilmeli, derslerinde kullanabilmelidir. Müzik öğretmenin geleneksel müziklerle ilgili eğitimi artırılmalıdır. Geleneksel müziklerin öğrencilere en doğru şekilde aktarılabilmesi için müzik öğretmenlerinin de bu konulara hakim olması gerekmektedir.

---

⁷ Gedikli, N., Ülkemizdeki Etki ve Sonuçlarıyla Uluslararası Sanat Müziği İzmir 1999, s.100

Müzik derslerinin en önemli amacı müzik kültürünü geliştirici bir beğeni eğitimi yapmak olmalıdır. Müzik dersinde öğrenciler müziği tanımalı, sevmeli, müzik dinleme, müzik yapma alışkanlığı ve gereksinimi kazanmalıdır. Beğeni eğitiminde çalgılar , dinletilen müzik türleri, cd, kaset, vcd, gibi cihazlar ilgiyi arttıracaktır.

Müzik derslerindeki yaklaşım değiştirilmeli, müziğin öğrenciye sevdirebilmesi için ders işlenişi farklı boyutlara taşınmalıdır. Müzik ders kitaplarında yer alan adapte şarkılar yerine özünü kendi geleneksel kültüründen alan Türk Müziğine ait türkü, şarkı dağarcığının oluşturulması ve öğretilmesi daha faydalı olacaktır.

Kaliteli müziği anlayan, dinleyen, müzik kültürü olan bir gençlik oluşturulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Can, C., Tarih İçinde Ud , Milli Folklor dergisi, Ankara,1995
- Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü Müfredat Programı, Maarif Matbaası Ankara, 1941
- N., Gedikli. Ülkemizdeki Etki ve Sonuçlarıyla Uluslararası Sanat Müziği İzmir 1999, s.100
- Kuyucu, M., Pop İnfılakı, Kar Yayınları, İstanbul, 2005
- MEB Tebliğler Dergisi, C.33, S. 1609, Ankara 1970
- MEB Yüksek Öğretmen Okulları Programları , Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1981
- Sağır, T., Okul Müzik Çerçevesinde Geleneksel Türk Sanat Müziği Makam Sistemi Üzerine Bir İnceleme, Gazi Üniv. Fen Bil. Ens., Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1998.